

ПРИНЦИПОВІ ОСНОВИ ТА ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Рассадинова С.І., к.е.н., с.н.с., доцент

Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України

Сучасні тенденції зміни якості навколишнього природного середовища приводять до перетворень фундаментальних умов життєдіяльності населення, підсилює незбалансованість природокористування, виникнення природно-техногенних аварій і катастроф у регіонах України. Природно-ресурсний потенціал регіонів України зменшується внаслідок марнотратного природокористування: дефіцит води становить близько 4 млрд.м², кількість гумусу в ґрунтах скорочується щорічно до 18 млн.т, обсяг шкідливих і високотоксичних відходів перевищує 5 млрд.т. Практично усі поверхневі, ґрунтові й частково підземні забруднені в результаті антропогенної діяльності [1].

Високий рівень забруднення усіх природних ресурсів довкілля в Україні відображає поглиблення кризи у взаємодії суспільства та навколишнього природного середовища, підпорядкування інтересів охорони довкілля отриманням економічної вигоди, досягненню економічному зросту шляхом збільшення споживання природних ресурсів і хижацького становлення до їх використання. Нині в Україні фактично немає поверхневих водойм із водою I та II категорії якості [2].

Підвищенню результативності інвестиційної діяльності щодо ефективного використання природно-ресурсного потенціалу у регіонах країни гальмується унаслідок цілого ряду причин[3]: недосконалості законодавчої бази, несприятливого інвестиційного клімату, обмеженості інвестиційних ресурсів, високих адміністративних бар'єрів і трансакційних витрат, нерозвиненістю інфраструктури інвестиційного ринку, обмеженістю доступу до інформаційних систем, зокрема про привабливість і стартові умови ведення бізнесу, дефіциту професійних кваліфікованих кадрів. Перешкодою також є відсутністю підходів до вибору пріоритетних напрямків вкладення інвестицій в сферу природокористування в практиці господарювання на основі оцінки інвестиційної привабливості природокористування.

Формування інвестиційної привабливості природокористування[4] є заходом стабілізації ситуації та концентрування соціального, організаційного, управлінського, людського, інформаційного та інших капіталів у пріоритетні напрямки інвестування. Така стратегія дозволяє досягати синергетичного ефекту в економіці, екологічній та соціальній сфері.

Принциповими основами реалізації цілей і рішення інвестиційних проблем щодо підвищення ефективності використання природно-ресурсного потенціалу в регіонах включають наступні напрями:

- створення умов для підвищення інвестиційної привабливості об'єктів природно-ресурсного потенціалу в регіонах країни;
- наявність стратегії щодо формування інвестиційної привабливості природокористування в країні приводять до обґрунтованої інвестиційної дії

оперативного і поточного характеру, рішень в теперішньому часі та реальних часових координатах. Такі інвестиційні рішення є більш точнішими і орієнтованими, які дозволяють враховувати істотні зміни в середовищі та навпаки рухатися наперед в фарватері стратегічних цілей і завдань;

- розвиток інвестиційної інфраструктури, створення сприятливого інвестиційного та інституційного середовища для інвестиційної діяльності в сфері використання природно-ресурсного потенціалу;
- узгодження довгострокових та короткострокових дій щодо вкладення інвестиційного капіталу в розвідку, збагачення, використання та охорону природно-ресурсного потенціалу, мобілізацію інвестиційних ресурсів із різних джерел інвестуваннявикористання на основі сучасних методів залучення інвестиційних ресурсів, що одержало назву багатоканального інвестування;
- розробка дієвої цілісної системи управління і регулювання інвестиційною діяльністю в сфері використання, відтворення та охорони природних ресурсів, запобігання забрудненню довкілля та екологічної небезпеки, єдиного центру формування регіональної інвестиційної політики у сфері природокористування;
- формування інвестиційного ринку, ринкових та державних стимулів та інструментів активізації інвестування;
- наукова обґрунтована підтримка з боку регіональних органів влади ресурсозберігаючого типу еколого безпечного природокористування на засадах стимулювання інвестиційної діяльності.

Формування сприятливого інвестиційного середовища підвищення інвестиційної привабливості об'єктів природно-ресурсного потенціалу в регіонах передбачає аналіз умов і факторів, що позитивно впливають на недопущення екодеструктивного впливу на довкілля і досягнення соціального, екологічного і економічного ефекту в результаті використання природних ресурсів, прибутковості вкладення інвестицій. Аналіз інвестиційних факторів і умов для ефективного використання природно-ресурсного потенціалу припускає проведення їх систематизації з метою вироблення науково обґрунтованих рекомендацій щодо мобілізації інвестиційних факторів і умов.Послідовність дослідження інвестиційних факторів і умов для поставлених задач представлена на рис. 1.

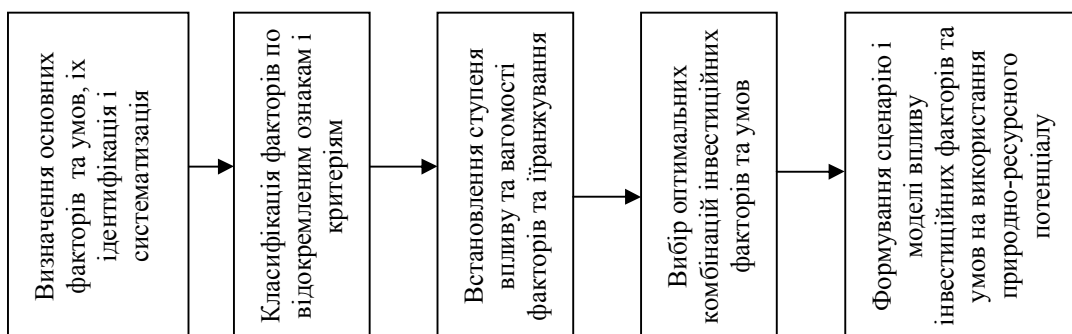

Рис. 1. Етапи досліджень інвестиційних факторів і умов щодо ефективного використання природно-ресурсного потенціалу регіонів України

Результати систематизації інвестиційних факторів і умов щодо ефективного використання природно-ресурсного потенціалу встановлювати ступень їх впливу на інвестиційну привабливість природно-ресурсних об'єктів, формувати за допомогою системи стимулів та інструментів з урахування негативних і позитивних факторів впливу на інвестиційне середовище інвестиційних моделей раціонального природокористування в регіоні.

Література

1. Базилевич В. Екологічний імператив економічної освіти в контексті глобалізації / В. Базилевич // Вісник НАН України. – 2010. - № 8. – С. 15-19.
2. Яцик А.В., Грищенко Ю.М., Волкова Л.А., Пашенюк І.А. Водні ресурси: використання, охорона. Відтворення, управління / А.В.Яцик, Ю.М. Грищенко, Л.А. Волкова. – К.: «Генеза». 2007. – 358 с.
3. Рассадникова С.І Концептуальне обґрунтування державно-приватного партнерства в контексті формування інвестиційної привабливості об'єктів екологічної інфраструктури/С.І.Рассадникова // Міжнародний науковий журнал «Механізм регулювання економіки». – 2012. - № 2. – С. 176 – 186.
4. Рассадникова С.И. Системно-синергетическая парадигма формирования инвестиционной привлекательности объектов морского природопользования/С.И. Рассадникова // Вестник государственного университета морского и речного флота им. адмирала С.О. Макарова. – 2013. №2. - С. 153-159.
5. Балан О.С. Управління процесом прийняття інвестиційних рішень на підприємствах виробничої сфери: [моногр.] / О.С. Балан // Одеса: вид-во «ВМВ», 2014. – 420 с.
6. Філіппова С.В. Інформаційно-аналітичне забезпечення прийняття інвестиційних рішень в формуванні конкурентоспроможності регіону / С.В. Філіппова, О.С. Балан // Формування конкурентоспроможності економіки регіону Українського Причорномор'я: [моногр.]. – Одеса: Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, 2012. – Розд. 8. – С. 199-233.